

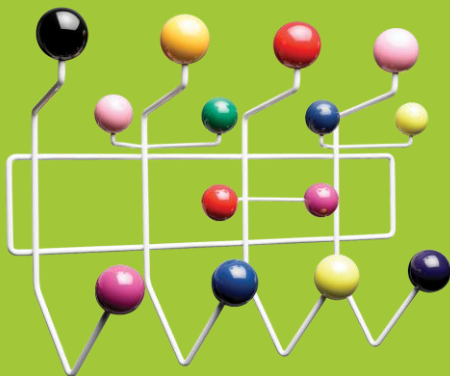
HIVA

ONDERZOEKSIINSTITUUT VOOR **ARBEID EN SAMENLEVING**

K.U. LEUVEN

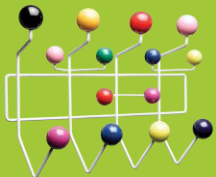
Aanvullende enquête bij dak- en thuislozen en bij mensen zonder wettige verblijfsvergunning (SILC-CUT)

Ingrid Schockaert & Ides Nicaise
(m.m.v. Sebastiano Cincinnato & An Morissens
en enquêtebureau IPSOS)

Context van de enquête

- Onderzoek naar de **statistische representativiteit** van EU-SILC voor arme huishoudens
 - Analyse beperkingen steekproefkader: inventarisatie van groepen die buiten Rijksregister vallen
 - Analyse non-respons en attritie (uitval tussen opeenvolgende enquêtegolven in panel)
=> strategieën ter voorkoming
- Haalbaarheid van **aanvullingen** EU-SILC toetsen
 - Aanpassingen vragenlijsten
 - Aanvullende enquêtes bij dak- en thuislozen en mensen zonder wettelijke verblijfsvergunning

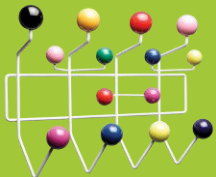
Groepen die buiten EU-SILC vallen

- **Buiten steekproefkader**

- Vreemdelingen zonder wettelijke verblijfsvergunning (mensen zonder papieren)
- Collectieve huishoudens (gevangenis, instellingen, kloosters...)
- Asielzoekers ?

- **Wonen vaak niet op wettelijke verblijfplaats**

- **Samen 200.000 à 300.000 personen**
(met hoog armoederisico)
- Eigen thuiswonen – ook indien (referentie)adres
- Trekkende bevolking (woonwagenbewoners, schippers, foorreizigers...)
- Permanente campingbewoners

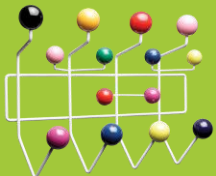

Selectieve (non-)respons - DTL

Dak- en thuislozen (doel 250 / bereikt 275)

Vlaanderen		Brussel			Wallonië		
91 / 141		71 / 68			88 / 68		
Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
61 / 89	30 / 52	57 / 41	14 / 27	64 / 38	24 / 30		
Dakloos	Thuisloos	Dakloos	Thuisloos	Dakloos	Thuisloos		
13 / 19	71 / 122	11 / 11	60 / 49	13 / 26	75 / 42		
< 30j.	31 / 56	< 30j.	30-50j.	> 50j.	< 30j.	30-50j.	> 50j.
47 / 50	13 / 21	30 / 15	29 / 37	12 / 16	37 / 17	36 / 39	15 / 10

• Meer respondenten dan voorzien in Vlaanderen, in de andere regio's minder
 • Meer vrouwen dan voorzien
 • Meer daklozen dan voorzien
 • Minder jongeren dan voorzien (behalve in Vlaanderen)

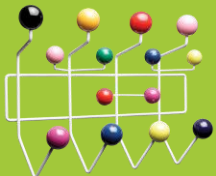

Selectieve (non-)respons - MZWV

Mensen zonder papieren (doel 250 / bereikt 170)

- Zeer moeilijk te bereiken groep
- Meer Afrikanen dan voorzien, minder uit Azië, Europa en Latijns Amerika

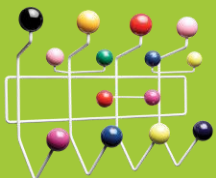
Demografisch profiel

■ Geslacht

	DTL	MZVV
Mannen	61%	85%
Vrouwen	39%	15%

■ Leeftijd

DTL	<i>Minimum</i>	<i>Mediaan</i>	<i>Maximum</i>
Mannen	18	41	80
Vrouwen	18	38	66
Totaal	18	39	80
MZVV	<i>Minimum</i>	<i>Mediaan</i>	<i>Maximum</i>
Mannen	18	35	66
Vrouwen	18	35	66
Totaal	18	35	66

Demografisch profiel - vervolg

■ Gezinsamenstelling

DTL

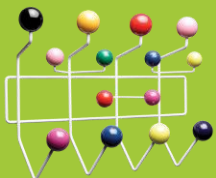
	1 persoon	2 personen	3 + personen
Mannen	86.3	5.3	8.4%
Vrouwen	58.8%	25.2%	16.0%
Totaal	78.9%	13.1%	8.0%

4.1% van de mannen en 31.7% van de vrouwen leeft samen met kinderen

MZVV

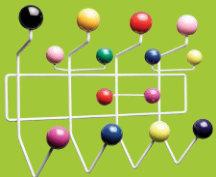
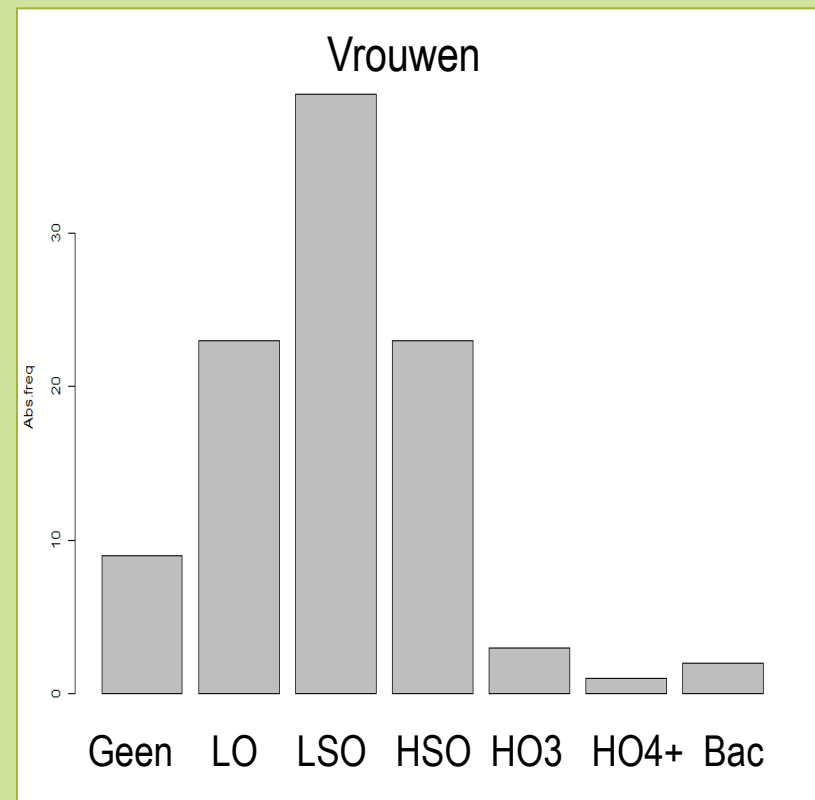
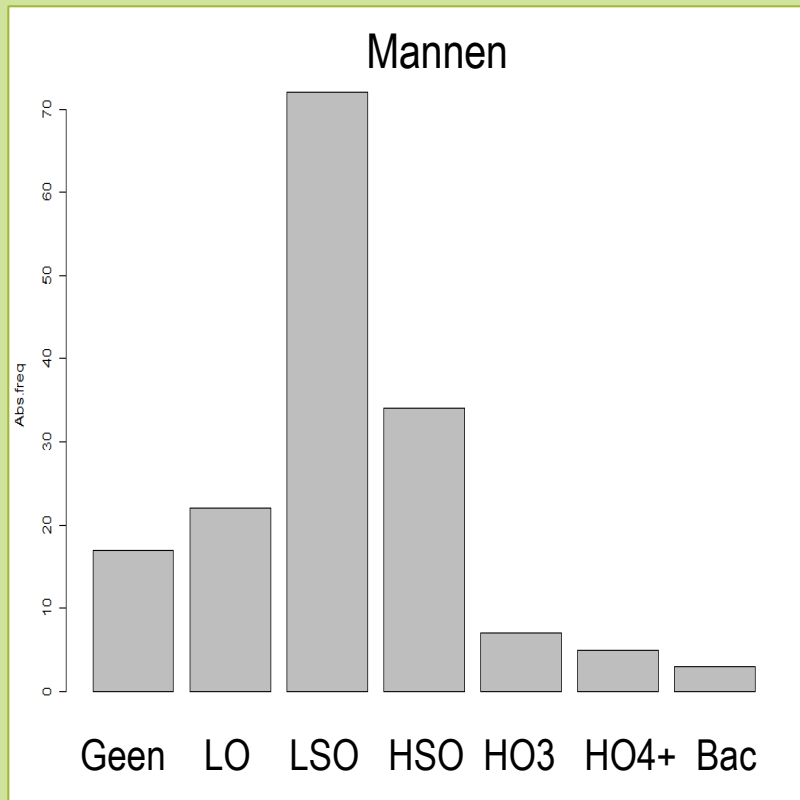
	1 persoon	2 personen	3 + personen
Mannen	80.6%	5.5%	13.9%
Vrouwen	32.0%	8.0%	60.0%
Totaal	73.5%	5.8%%	20.7%

13.1% van de mannen en 52% van de vrouwen leeft samen met kinderen

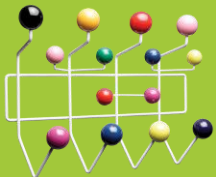
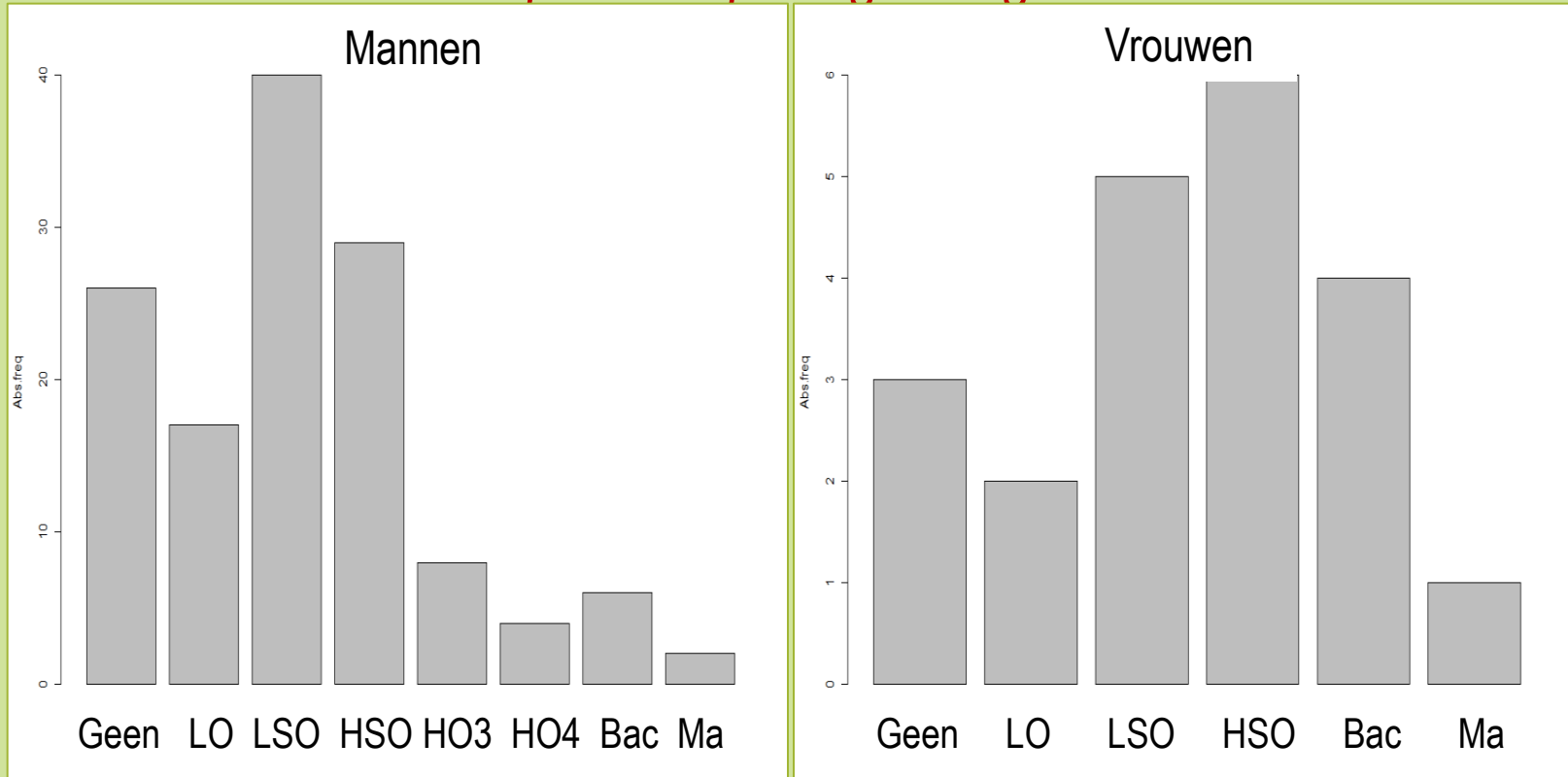
Onderwijsniveau

Dak- en thuislozen

Onderwijsniveau - vervolg

Mensen zonder wettelijke verblijfsvergunning

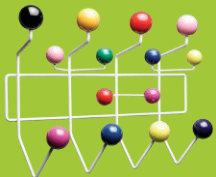
Woonsituatie

Dak- en thuislozen

	Instelling	Woning	Op straat	Andere
Mannen	132 (78%)	6 (4%)	33 (19%)	1
Vrouwen	96 (90%)	1	3 (8%)	4 (3%)
Totaal	228 (83%)	8 (3%)	36 (13%)	5 (2%)

Mensen zonder wettelijke verblijfsvergunning

	Instelling	Woning	Op straat	Andere
Mannen	38 (26%)	72 (50%)	25 (17%)	10 (7%)
Vrouwen	9 (36%)	16 (64%)	0 (0%)	0 (0%)
Totaal	47 (28%)	88 (52%)	25 (15%)	10 (6%)

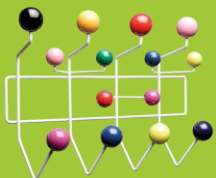

Woonsituatie - daklozen

■ Woonsituatie van daklozen (met of zonder wettige verblijfsvergunning)

Kelder, zolder, parking	5
Inkom van een gebouw	2
Verlaten pand	15
Metro, station, winkelcentrum	8
Op straat, onder brug, park	16
Andere (meestal bij vrienden of familie)	14

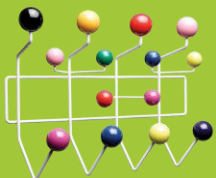
Voorzieningen	Toegang
Drinkbaar water	53%
Warme drank (bvb. koffie, thee)	35%
WC	50%
Wasgelegenheid of douche	31%

Woonsituatie daklozen – gebruik voorzieningen

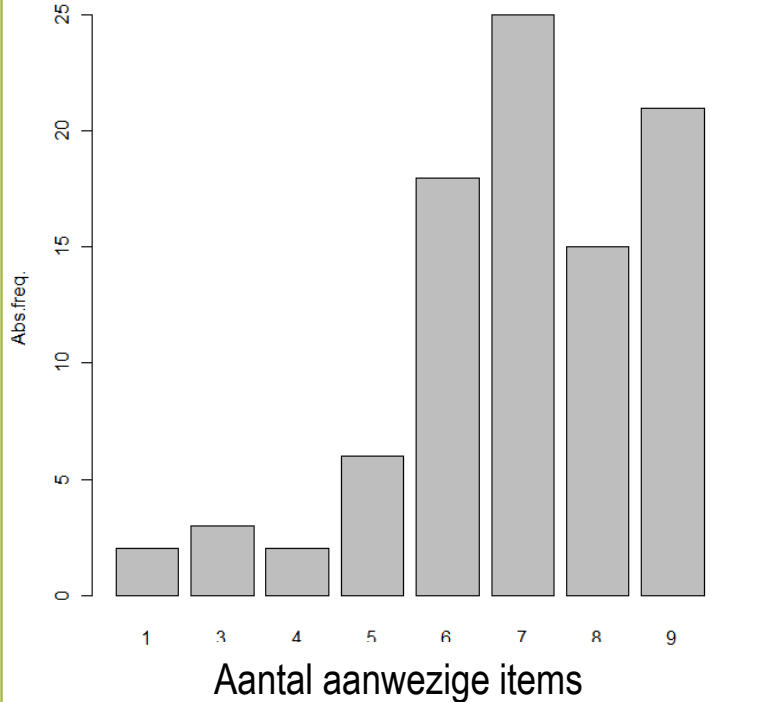
- Redenen om niet naar een onthaaltehuis te gaan

Slechte ervaring	11
Te duur	10
Het reglement zint de respondent niet	6
Geen dieren toegelaten	4
Leeft liever op straat	6
Vaak geen plaats	16
Wordt niet graag als kind behandeld	7
Andere	20*

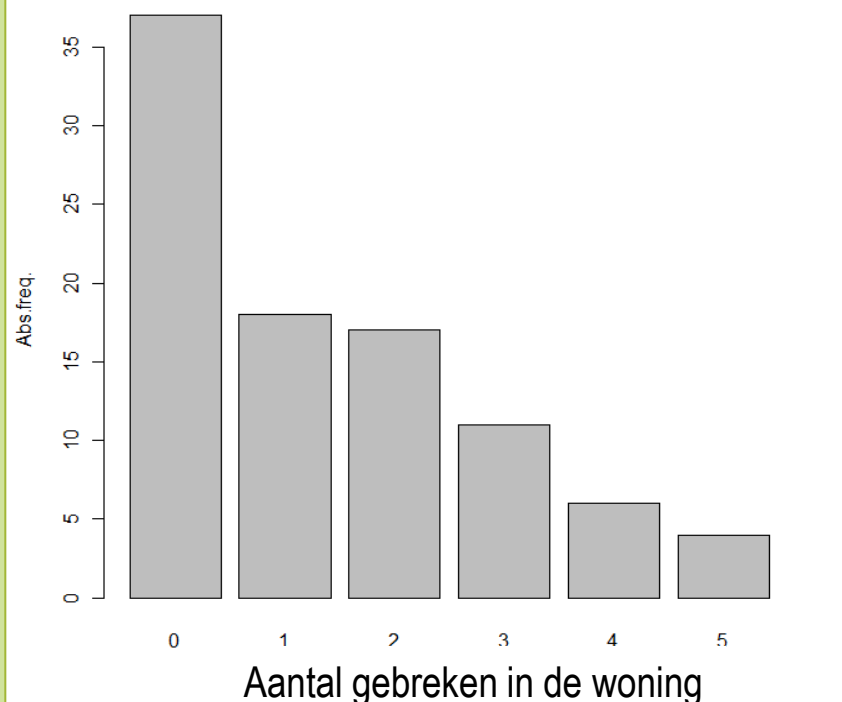
Woonsituatie MZWW – (gebrek aan) wooncomfort

Voorzieningen

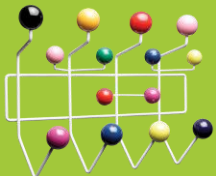

9 items: bad/douche, toilet, fornuis, verwarming, centrale verwarming, stromend water, warm stromend water, matras, bed

Problemen

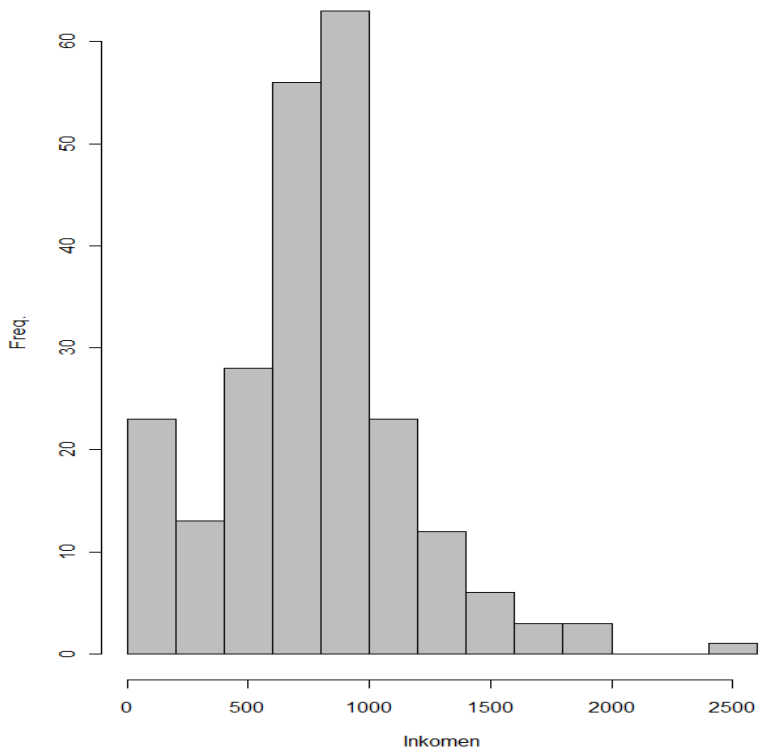

5 items: lekkend dak, vochtige muur, rottend raamwerk, de woning is te klein, de woning is te donker

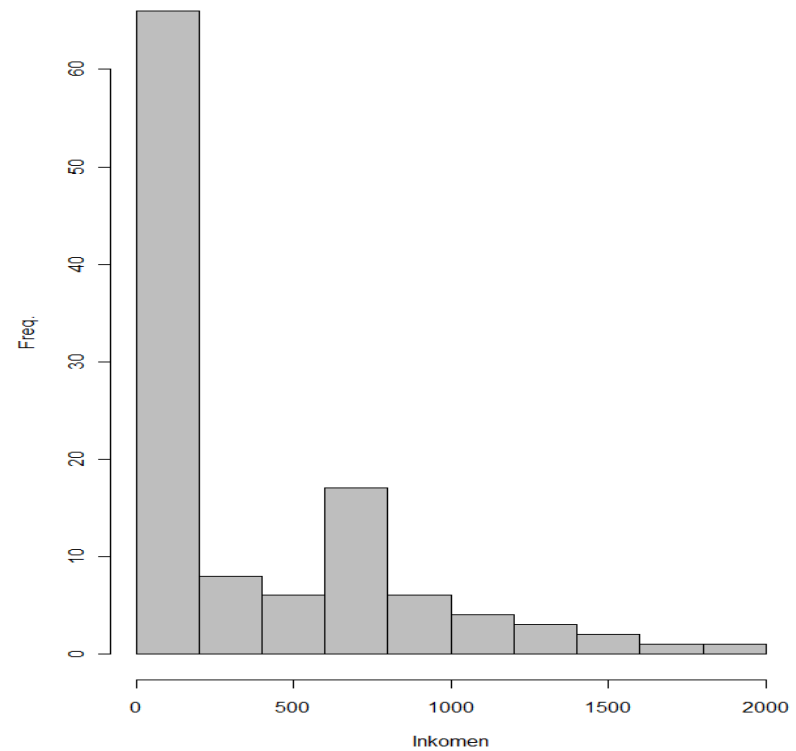
Inkomen - totaal

Dak- en thuislozen

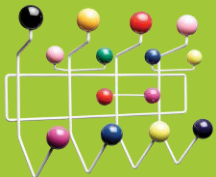

Gemiddelde: 801 euro

Mensen zonder wettige verblijfsvergunning

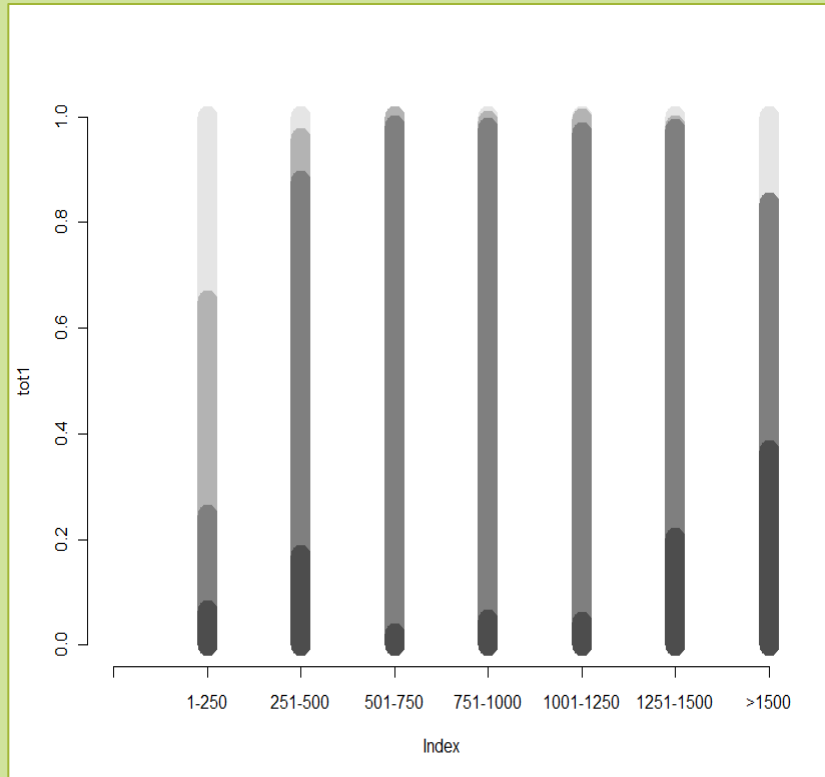

Gemiddelde: 381 euro

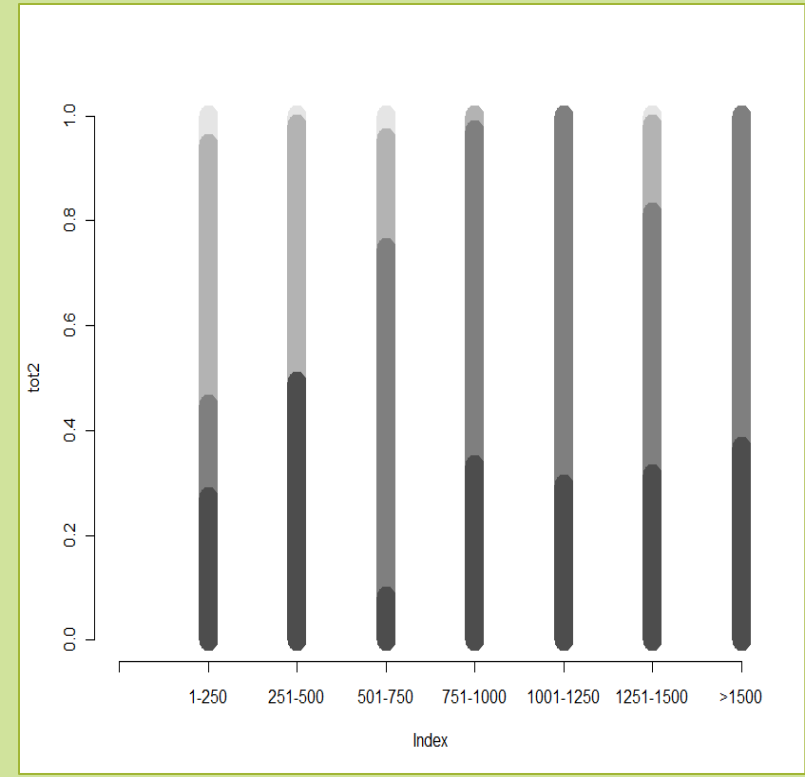

Inkomen - samenstelling

DTL

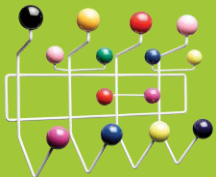

MZWW

Van donker naar licht: arbeid, uitkeringen, transfers, andere inkomsten

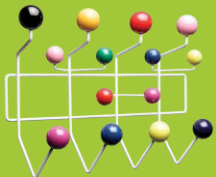
* Indien het inkomen niet null is

Inkomen - armoederisico

- 70% van de DTL en 95% van de MZVV hebben een inkomen onder de armoedegrens
- 60% van de DTL en 90% van de MZVV hebben **minder dan de helft v.d. armoedegrens**

	Onverwacht 750 euro kunnen betalen	Gedurende de laatste 12 maanden een keer een rekening niet hebben kunnen betalen	beroep kunnen doen op anderen bij financiële nood
DTL	27%	43%	30%
MZVV	7%	37%	43%

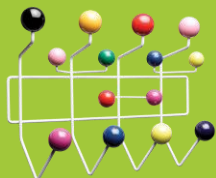

Gezondheid(szorgen)

	Had een medisch probleem in de laatste 12 maanden	Uitstel van een doktersbezoek*	Uitstel van een dokterbezoek om financiële redenen**
DTL	50%	17,9%	58,8%
MZVV	50%	26,6%	58,8%

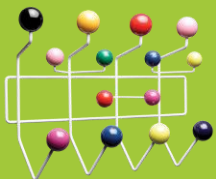
* Percentage van de respondenten met een medisch probleem

** Percentage van de respondenten die het doktersbezoek uitstelden

Besluit

- Een survey naar de leefomstandigheden van specifieke uitgesloten groepen is **nuttig en haalbaar**:
 - ‘harde cijfers’ geven aanvullende info t.o.v. etnografische methode, ook voor beleid (bv. inkomen)
 - Vergelijkbaarheid onderling en met rest van de bevolking
 - Vergelijkbaarheid op EU-niveau
- Maar het is een **veeleisende** onderneming
 - Samenwerking onderzoekers – veldwerkers
 - Gespecialiseerde enquêteurs en goede omkadering
 - Tijdsinvestering: grondige voorbereiding, intensief zoekproces
- **Bereik** van doelgroep primeert op representativiteit
 - Selectie respondenten via hulporganisaties
 - Taalbarrières
 - Selectieve respons (o.a. bij complexe vragen)

De EU-SILC **vragenlijst** moet 'vertaald' worden naar de leefsituatie van de armste doelgroepen

- Algemeen: hoe minder geletterd de doelgroep, hoe eenvoudiger de vragenlijst moet zijn
- Kernbegrippen hebben andere betekenis naargelang de omstandigheden (bv. 'huishouden' van dak- en thuislozen)
- De respons en de kwaliteit van de antwoorden op cruciale vragen zoals inkomen, arbeid en onderwijsniveau zijn niet optimaal.
- Vragen naar comfortartikelen of subjectieve armoede zijn minder relevant voor de doelgroepen, worden op verontwaardiging onthaald en resulteren in een bijna totaal gebrek aan variabiliteit.
- Specifieke vragenmodules per doelgroep (woonsituatie en deprivatie) leveren nuttige extra-informatie op

